

HÁBORÚ

Élőzetsi árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1.50 K.
1/2 évre	3 K.	1/2 évre	4.50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 208

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Háború.

A szerb tragédia.

A Balkán poroszai huszáros vezérrel és huszáros gyorsasággal haladnak előre. Tegnap elfoglalták Negotint, ma Kumanova és Velez elfoglalásáról jön hír és hivatalos híradás számol be a vranjai óriási zsákmányról. A Balkán poroszai hamarosan a szivég nyomolnak a szerb ellenfelnek. Az a katonai főlény, amelyet operációik bizonyítanak, általános tisztelget és csodálatot követelnek.

A mai nap legfontosabb híre a balkáni harctérről Kumanovának és a Vardar völgyének elfoglalása, amellyel együtt jár a szaloniki—üszkübi vasutvonal elvágása, miután a szaloniki—nisi vasutvonalat már régebben elvágták a bolgárok.

Szerb harctér.

A szövetségesek támadása Szerbiában tegnap is mindegyik előrehaladt. A Kövess tábornok által vezényelt hadsergnek osztrák-magyar csapatai a Kosmaj-hadállás ellen előrenyomulva rohammal vették be a Rajjától délre emelkedő Szlatina-magaslatot. A Morava mindkét partján előrenyomuló német hadak elérték a Plankától és Petrovától északra fekvő területet.

Vrnja Kumanova és Velez, a Vardar-völgyben a bolgárok birtokában vannak.

Az orosz harctér.

Kelet-Galicában csend uralkodott.

Novoalexiniec-nél az oroszok folytatták támadásaikat. Harcvonalunkat tulnyomó haderő nyomása elől öt kilométer szélességben ezer lépéssel hátrább vontuk. Az erős támadások, amelyeket az ellenség ez ellen az új hadállás ellen indított, épp úgy mint a Zalocetól keletre levő harcvonalunk elleni előretörések utégeink kereszt-tüzében összeomlottak.

A Kormin és Styr mellett még be nem fejezett harcokban október 18-ától máig összesen 15 orosz tisztet és 3600 főnyi legénységet fogtunk el, egy ágyút és 8 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Az ellenség Lithvániában küzdő csapataink ellen is több támadást intézett, helyenként eljutott hadállásainkig, de az összes támadásokat végleg visszavertük.

Az olasz harctér.

Mint vártuk, tegnap délelőtt több mint ötven óra hosszat tartó tüzéségi előkészítés után

megkezdődött az olasz hadsereg főerejének általános támadása a tengermelleki hadállásaink ellen.

A Krnen, a tolmeini hídfőállításoknál, ugyszintén a doberdói részek szélénél elkecseregelt harc folyik. 119. számú olasz mobil militerzednek a Krn támpontja ellen intézett támadása az ellenség rendkívül súlyos veresége közt omlott össze. Egy második támadás ugyanezen a szakaszon bator védőcsapataink tüzeben rövid idő alatt szintén meghiusult. A hadállásaink előtti teret olasz hullák borítják.

A tolmeini hídfőben az ellenség támadása főképp a Mrzi Vhr és védelmi vonalunk déli része ellen irányult. Az összes támadásokat véresen visszavertük, ahol az ellenség egyes helyeken rohammal betört legelső védelmi vonalunkba, ellentámadásaink újra kivetkék. Az olaszok veszteségei itt is igen nagyok.

A fensik délnyugati harc vonala véres viaskodás színhelye volt: A harcok sok helyen kézitusa-vá fejlődtek. Az ellenség vesztesége itt különösen nagy.

A felfordulás oka.

(Vége.)

Ennek a liberális gazdasági versenynek minden szabad; maximum, rekvirál, vásárol, visszatart, piacradob árúciókat, amint neki hasznosabb. A liberalizmustól megmegtéyezett kereskedelem nem azt tekinteli feladatának, hogy az aránytalanul elosztott árakat egyensúlyba hozza és arányosan elossza az országban, hanem harácsol, uzsoráskodik, ahol teheti. A leginomabb barometér érzékenységgel rögtön észreveszi az egyes áruk hiányát—(sokszor elő is mozdítja) s kérielhetlen logikával levonja ebből a neki hasznos tanulságot; de a süket fajt butaságát, tudatlanságát mimeli, ha arról van szó, hogy az árakat csökkenteni illenek. Talán még ma is van kereskedőnk, aki a régi boldog hatvanfilléres világban szerzte be rizskészletét, de egyetlen becületes kereszény üzletet tudok egész Fehérvárott, mely még februárban is koronát kért a rizs kilójáért, meglegedve a maga 50—60 százalékos nyereségével. A többi már akkor a két korona körül járkált.

Szólnak ismert kereskedők tartották egészen természetesnek; hogy önző előrelátással pár hónapig visszatartsák cukor, kávé, kékko és egyéb készleteiket, hogy aztán a fogyasztó helyzetével visszaélve 3—400 százalékat nyerjenek olcsón beszerzett áruikon.

Karakterisztikus példáját hallottam a minap ennek az üzleti „élelmességnek.” Egy nagyon előkelő ház öt kilo borsót vitetett egyik legjobbnévű fűszerkereskedésünkből. Az áru szállítása alkalmával a cseléd otthon jelenti, hogy a kereskedő a könyvbé nem borsót, hanem rizskását irt be, mert a borsóért a maximális folytán nem kérhet, legfeljebb 50 fillért (ő pedig drágán vette), a rizst pedig szabad három koronáért árusítania. (A vevő megkímélte a kereskedőt a feljelentéstől.)

Nagyjából így megy ez az iparosoknál is, bár ezeknek nehezebb a helyzetük.

No, és a termelő?

Vegyünk néhány konkrét példát. Van egy gazdának, mondjuk, hat tehene. Eladott a háború elején egy liter tejet 22 fillérért. Ezt az árat felemelte később, mondjuk májusban, ismét mondjuk, (az állatok drágább élelmezése miatt) joggal: 30 fillérré.

A hat tehén adott naponta, mondjuk, 42 liter tejet. Ennek ára $42 \times 30 = 1260$ korona. Felmegy közben óriási mértékben a tehén ára. Elad egyet. Kap érte 800 koronát. Igen, de ez napi 7 liter tejfogyatkozást jelent, vagyis 210 koronát. Ezt be kell hoznia a többi öt tehénnek. A számítás egyszerű; ezentúl 36 fillér a tej ára literenként. Ő itt nem gondol arra, hogy kevesebbet eszik az öt tehén, mint a hat, hogy neki kevesebb a dolga, hogy a 800 korona is hoz évente még a takarékpénztárban is 40 koronát; ő csak azt tudja, hogy neki a tej napi eladásából a 1260 koronát kell bevasálnia.

Hogy kicsoda fényes üzletekhez juttatta a kormányzat meggondolatlansága és az üzleti spekuláció példái a termelők egyes osztályait, annak illusztrálására álljon itt két példa. Egy nagyon szerény anyagi helyzetben levő ismerősöm vett a tavasszal jó drágán egy malacot. Képzem, különkét vette számára az eleséget. Pár hete eladta. Százharminc kilót nyomott, kétszáz koronájába került s kapott érte négyszázharminc négy koronát. Kerestett egy disznó rövid félév alatt kétszázharminc négy koronát.

Egy másik ismerősöm vett ugyancsak drágán (ugye felesleges mondanom?) három malacot s számukra drága árpat, drága kukoricát. Az egészre kiadott öt-száz koronát. Ennyibe kerülnek neki, mire meghiznak annyira, hogy egy-egy megér a mai árak mellett ötszáz koronát. Elfog adni egyet s a másik két 500—500, korona értékű disznó ingyenben lesz neki.

A minap irták a lapok, hogy egy békesmegyei malomtulajdo-

nos vett 2000 darab sertést. Felhizlalta őket s kerestett rajtuk tisztán félmillió koronát.

Kérem, ne a hentesekre dobjunk a legnagyobb követ. Ezek valóságos angyalok a kormány, az üzérkedő kereskedelem s a nyomokban — megengedem, néha talán jobb érzésük, becületesebb lelkük tiltakozása ellenére is — járó termelők mellett. De ha így teszük, legalább ne haragudjanak azért, hogy gondolkodó emberek ezeket észreveszik és megmondják.

Tudom, hogy erre az a felelet, hogy: hja, kérem, a kalap is drágább, a csizma is drágább, a ruha is drágább, stb. Elismerem. S ezért a méltányos emelést erkölcsileg megengedhetének is tartom. De ne feledjük, hogy ruhát, kalapot, csizmát évente csak egyszer vesznek ott, ahol tejet mindennap eladnak, s az iparcikkék drágulásán 8—10 ember, kereskedő, közvetítő, készítő osztozik, míg az élelmiszerek áremelkedése egy ember zsebébe kerül.

S így mehetnének a végtelenségig. Ez a gazdasági liberalizmus. Politikások, társadalomtudósok hirdetik, a nép nevét sem tudja, de gyakorolja, mert látja a példát és érzi, hogy anyagi haszna van belőle. Így terjedt a gazdasági téren az erkölcselenség s ez borít most fel mindent Magyarországon.

De, hogy ennek nem kell így lennie, annak bizonyítására álljon itt néhány példa. Egyik közeli uradalmunk még ma is 24 fillérért szállítja a tejet Budapestre. Es megtalálja a maga számítást. Az iszkasztengyörgyi uradalom halgazdasága tavaly 160 koronáért árulta a hizott cseh ponty kilóját. Az idén drágább lett az árpa, az intézőség felemelte az árakat 20—30 százalékkal. Es nem fizet rá. (Ellenben a dió, aszaltmeggy stb. árát 3—400 százalékkal emeli a mi — lelkiismeretlen kereskedelemtől kapzsizsára nevelt — népünk, pedig a dió és meggyiák az idén sem táplálkoztak drágábban, mint azelőtt s a termés is jó volt). Egy közeli, tulságos öntelenségéről nem vadhóható biztelsóunk három koronáért árusítja a hizott libát kilónként. Es meg van a szép, de becületes haszna. Székesfehérvárott pedig boldog, aki 430—450 koronáért hozzájuthat. Tudom, hogy erre az a válasz: ha egyszer megveszik! Igaz, de ez nem erkölcs.

Summa summarum: Nagy bajok vannak s ezen ma már, azt hiszem, senki sem tud segíteni ebben az országban.

Azaz, hogy — igen.

Mackensen tábornok, azt mondják, néhány hét alatt olyan rendet teremtet — ott lenn az egész

délvidéken, hogy öröm nézni. Nincs ott maximálás, civakodás, zsarolás; becsület, nyugodt élet foly, ocsón adnak-vesznek az emberek; a faluk főtcai kikövezve, villannyal világítva: Mindenütt látszik, hogy mire képes egy becsületes erős kéz; hogy a nagy generális nemcsak hadiáttörésekké ért, de ahhoz is, hogy miként kell egy rendetlen országban rövidesen rendet teremteni.

De ő, sajnos, nem lesz állandó rendcsináló Magyarországon. El fog menni.

Hanem akkor, a háború után minden embernek össze kell fognia a tisztogatás munkájában. S ez nem megy sem szociáldemokratára, sem szabadműves recept szerint. Nem pedig azért, mert ezeken a bajokon nem az általános szavazati jog, nem a felekezeten oktatás segít. Még a szekularizáció sem, hanem a becsületesség keresztény erkölcs s a nép ezirányú céltudatos, gondos megnevelése, a korruptió kiirtása, a felsőbb rétegek jópéldaadása, a kormány tisztasága és részrehajlatlansága, egy szóval: a mai elaggott s vénségében egészen elvadult liberálisizmus lebunkozása.

Es — főleg gazdasági terén — az egészség, tisztaság szövetkezés. Ez a háború arról is jó, hogy megtanított bennünket arra, hogy modern államban, modern életviszonyok között az egyén tehetetlen s ki van szolgáltatva a lelketlen üzérkedés kénye-kedvének. A porosz szén ára ma nálunk 6.20—6.40 korona. A hitelszövetkezet 5.00 koronáért árusítja tagjainak.

Ime, egy példa a sok közül! Erdemes felette gondolkozni.

Sigma.

A felmentettek ellenőrzése.

A honvédelmi miniszter elrendelte a népfelkeltési tényleges szolgálat alól felmentett népfelkeltésre kötelezettek felmentésének ellenőrzését.

Ez okból a katonai ügyosztály figyelemmel a helyben tartózkodó A) alosztályú és a népfelkelőszemléken alkalmasnak osztályozott B) alosztályú népfelkeltőket, kik a népfelkeltési tényleges szolgálat alól való bevonulásuk előtt vagy után akár meghatározott, akár bizonytalan időre vannak felmentve, tekintet nélkül a katonai rangjukra, (tehát legénységi állományúak és tisztak is), hogy felmentési jogcímük igazolása végett folyó évi október 21—28 közti időben a városi katonai ügyosztálynál jelentkezzenek.

A felmentett népfelkeltésre kötelezettek igazolási kötelesek, hogy még mindig, azon viszonyok közt vannak-e, a melyek a felmentést indokoltá teszik.

A közszolgálatban alkalmazotak valamint az önnál mezőgazdák, föld- és szőlőbirtokosok és azok alkalmazottai, akik összeírás végett ugyancsak jelentkezni tartoznak, jogcímük fennállását csupán a népfelkeltési igazolványi lapjuk hátlapjára vezetett záradékkal tartoznak igazolni.

A B) alosztályúak a népfelkeltési igazolványi lapjukat, az A) alosztályúak pedig a felmentési igazolványt és a népfelkelő könyvet vigyék magukkal.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárva-házra.

A nemes intézményre, a létesítendő dr. Prohászka Ottokár hadiárva-házra dicséretes buzgósággal folynak az adományok, ugy a vármegyében, mint Székesfehérvárott, amelyek ezen hazafias áldozatkészségeikkel is azon dolgoznak, hogy a hadiárva-ház Székesfehérvárott legyen, mint amelynek ugyszólván kizárólagos joga van ahhoz, hogy itt épüljön fel.

A következő adományok és gyűjtések az egyházmegyei hivatalhoz érkeztek, amely a Fejérmegyei Naplóhoz utalta át, hogy rendeltetési helyére juttassa. A Fejérmegyei Napló ezen adományokat Szőgyény-Marich Julia alapítványi hölgynek adja át, aki a város és a vármegye adomány-pénzét kezeli. A legutóbbi adományok a következők:

Streit Ferenc püspöki irodai igazgatója, pápai káplán 100 K, Pintér Ferenc udvari káplán Alcsut 50 K, Pap Kálmán csákbereányi plebános 10 K, Szabó Jenő csákvári plebános 20 K, Fülöp István felcsuti plebános 10 K, Szulik Hugó gánti plebános 4 K, Vibirál Lajos magyar almási plebános 10 K, Emsberger József szári plebános 10 K, dr. Schoderbek Lajos vértessacsai plebános 24.70 K, Pásztori József vértessacsai plebános 10 K, Biró Mihály zámolyi plebános 20 K, Török Albert majlárléki 10 K, Fritzenschaft János vértessacsai plebános 2 drb. 100 koronás hadikölcsönkötvényt, Pintér Ferenc udvari lelkész pápai kamarás gyűjtése: 16 korona.

Papp Kálmán csákbereányi lelkész gyűjtése: 20 K, Fülöp István felcsuti plebános gyűjtése 33 K, Emsberger József szári plebános gyűjtése 22 kor. dr. Schoderbek Lajos vértessacsai plebános gyűjtése 14.30 kor. Fritzenschaft János vértessacsai plebános gyűjtése 76 kor. Biró Mihály zámolyi plebános gyűjtése 5 kor. Kocsis Lajos budakeszi lelkész adománya 2 kor.

A lisztügyről.

Két cikkben is igyekeztem számadatokkal támogatott tárgylagos képét adni a lisztkereskedésnek, az én szerény véleményem szerint való helyes megoldásáról. Ebben dr. Holly Géza ellentétes álláspontot foglal el. Ő a városra és egy bizottsági tagra óhajtja bízni a főelosztást és ha a detail kereskedők nem fogadják el az általa redukált jutalékot, úgy szerinte a városnak lesz kötelessége gondoskodni megfelelő elárúrási helyekről.

Ezzel szemben azon nézetben vagyok, hogy a lisztügyét 95 kereskedőnél bejelentett több mint 21,000 félek jobban jár, ha mindjárt fél fillérrel többet is fizet egy-egy kiló lisztért, ha nem a várost terhelem meg a munkával, mely amugy is nyakig van vele, hisz már minden hivatalában kénytelen tisztelbeli tisztviselőkkel dolgoztatni, hogy győzze, hanem rábízom a kereskedőkre. Tehát sem a városra, sem bizottsági tagra. Legyen meg egy bizonyos hasznuk utána a kereskedőknek, de meg van érte a garancia, hogy többnyire régi vevőiket tisztességesen kiszolgálják, a lisztet szakszerűen kezelik és ha valami veszteség áll elő (a legutóbbi küldeménynél eltűnt egy zsák nullás liszt), azt ne a város közönsége, hanem a vállalkozó kereskedők viseljék, mert ez az ő érdekük és ezért 60,000 korona kaucióval felelnek.

Ez volna tehát röviden a két ellentétes álláspont; Dr. Holly Géza szerint, az övé ocsóbb. Mennyivel? Most is úgy dobálódik javíthatatlanul az összegekkel, anélkül, hogy részletekbe bele merne menni, mert akkor nyilvánvaló lenne azoknak hibás beállítása, hogy lehetetlen véle szakszerűen vitálni. Nem is tesszem már e helyen. Egyben azonban elismerem, készséggel, tökéletesen igaz van, Dr. Holly Géza t. barátomnak, azért mert valamhez nem ért, nem szolgáltatott jogot arra, hogy vele „fenegyerekedjem.” De akkor meg viszont ne kapaszkodjék belém, ne lépjen fel provokálva, ne verje a mellét, hogy a közlelmzési bizottsággal szemben ő menti meg a várost és várja be szépen türelmesen míg a közlelmzési bizottság e tárgyban készült terjedelmes, a laikus által is megérthető s főleg minden vonatkozásban nyílt és nem kertelő memorandum szerű javaslatát a lapokban is közzéteszi — ami 2—3 nap múlva megtörténik. Azután ha tetszik megint írhat erről.

Ez a javaslat az októberi közgyűlésen tárgyalás alá kerül, a

legélesebb kritikával élni, alkalma nyílik, tehát dr. Holly Géza t. barátomnak ott is.

A vizontlatásra ott.

Kovács Á. Sándor
v. biz. tag.

Népfelkelő szemlék Fejérvármegyében.

Az 1887—1890, és az 1892—1894 években született népfelkeltésre kötelezettek bemutatkozó szemléje a vármegyében a következők sorrendben lesz megtartva:

Móri járás: Október 27., Pusztavám, Csákbereány, Csákvár, Magyaralmás, Csókakő, Nagyveleg, Bakonyársány, Gánt, Vértesszomszma, Bakonykúti, Balinka, Guttamási, Isztimér, 28.án: Mór, Fehérvárcsurgó, Bodajk, Söréd,

Székesfehérvári járás: Okt. 30.án Pákozd, Seregélyes, Velence, Sukoró, Iszkaszentgyörgy, Zámoly, 31.én: Polgárdi, Szababattyán, Falubatyán, Tác, Csősz, Inota, Gárdony, nov. 2.án: Kápolnásnyék, Kisláng, Füle, Nadap, Pátka, Sárkeresztes, Soponya, Nagyláng. (Sorozási hely a Selyem-utcai iskola)

Váli járás. November 5.én: Diósd, Csapdi, Etyek, Bot, Mány, Tárnok, Pusztazámor, Sósut, Pázmánd, november 6.án: Felcsut, Ujbarok, Bicske, Tordás; november 7.én: Baracska, Kajászószentpéter, Alcsut, Martonvásár, Gyuró, Kuldó, Tabajd, Vértessboglár, Vereb, november 8.án: Vaj, Vértessacs, Szár, Bodmér, Vértessdoboz.

Adonyi járás. November 10.én, Ercsi, november 11.én Ráckeresztur, Nagykerkuta, Dunszentpente, november 12.én Baracs, Kisapostag, Pusztaszabolcs, Iváncsa, Kisperkuta, Rácalmás, november 13.án Erd, Adony, Százhalombatta.

Székesfehérvár város 18., 19. és 20.án a Selyem-utcai iskolában.

Sárbogárdi járás november 22.én Alsószentiván, Czece, Pusztacreges, Sáregres, Sárszentmiklós, Sárosd, Szolgaegyháza, Sárkeresztes, Sárszentagóta, november 23.án Káloz, Alap, Igar, Nagylók, Vajta, november 24.én Hercegfalva, Sárbogárd

— Újítás a női reform-fűzők terén; gyári lerakatot sikerült szerezzem oly higienikus „Rádium” reform-fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes-járást és szabad mozgást biztosítanak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessék kérni! Egyedül elárúítás egész megyére Vermes Frigyesnél. Blous-ujdonságok állandó raktáron.

Kréme de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbőrzsépfő, főnómitó készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bárszony puhává teszi, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható Szűcs Róbert Magyar Korona gyógyszerárban Kossuth utca sarkán. Ára 1 Kor. 20 fillér.

SÖVEGJARTÓ vászonruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetók karton, schiffon és damasztból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak

Szalkay Sárka

és

Szalkay Lajos

legközelebb fellépnek

AZ APOLLÓBAN.

a „Szökik a nőm“

c. teljesen ujonnan átdolgozott kinemaszkeccsben filmen és színpadon.

HIREK.

Székesfehérvári egyházmegye kath. egyesületeinek igazgatója.

A székesfehérvári egyházmegyéről országosan tudott dolog, hogy az egyesületi életben az első helyet foglalja el. Ugy a társadalmi, mint a hitbuzgalmi egyesületi intézmények terén, minden dicsekvés nélkül, szép létkető élet folyik. Minden községnek megvannak a maga egyesületi intézményei, amelyeknek áldásos munkáját már hosszú évek óta élvezi a nép.

Az egyházmegye központjában, Székesfehérvárott is megtaláljuk mindazon intézményeket, amelyeket a mai kor megkövetel, amelyek a hit és a társadalmi életben már eddig is áldásosan dolgoztak.

Az egyházmegye egyleti életének egy új fázisát, szép jövőjét, intenzív, mindenre kiható munkáját látjuk dr. Prohászka Ottokár megyéspüspöknek azzal az intézkedésével, hogy az összes egyesületek igazgatójává Rácz Endre kanonokot, a hittudományi főiskola igazgatóját nevezte ki. Keresve sem lehetett volna alkalmasabb, lelkesebb vezető találni az egyesületi élet élére, mint Rácz Endre kanonokot, aki az egyházmegye egyike a leglelkesebb és öntudatosabb, fáradhatatlan munkás papja. Rácz Endre kanonokot az egész vármegye mint egy kitűnő szervezőt, vezetőt ismeri, akinek munkája mindig meghozza a kívánt eredményt. Csákvár község képe a legfényesebb bizonyítéka annak, amit az ujonnan kinevezett egyleti igazgatóról mondunk, s hogy rövid idő múlva az egész egyházmegye is érezni fogja az ő munkájának hatását, mi azt biztosra vesszük, s ami állításunkat a jövő igazolni fogja. Örömmel üdvözöljük az egyházmegye katolikus egyesületi életének új vezetőjét.

— Egyházmegyei hírek. Scholz János ujmisést a megyéspüspök Nagyerkátára küldte segédlelkésznek. Kocsis Lajos nagyerkátai segédlelkész pedig hasonló minőségben Budakeszre helyezte át.

— Eljegyzés. Daruvári Kacs Kovács Iván, cs. és kir. tűzértőhadnagy, eljegyezte Löffler Erzséket.

— Katonai kitüntetések. Maul István, Schönber András, Becser Adam, Molnár István, Rosztási Szabó Ödön, Szachesz János 69. gyalogezredbeli szakasz vezetői, Popelka János, Auersbach Ferenc, Szabó István, Baksa Gábor 69. gyalogezredbeli tizedesek, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásukért a koronás ezüst érdemkereszttel kapták.

— A csákvári hadikórház ünnpe. Kedves ünnepség keretében történt Ugrics János Hindenburg-káplár kitüntetésének feltűzése a csákvári hadikórházban, amelyet gróf Eszterházy Miklós Móric tart fenn, s ahol Ugrics mint sebesült fekszik. A hős káplár az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért a kis ezüst vitézségi érmet kapta. Az érem feltűzését a község földesura, a tartalékkórház bőkezű mecenása gróf Eszterházy Miklós Móric végezte a lelkes apóhölgyek és a csákvári intelligencia jelenlétében.

— A múzeum gyarapodása. Múzeumunkhoz az elmúlt negyedévben a következő adományok érkeztek: dr. Balassa Imréné egy pár régi, arannyal himzett topánt, dr. Tunner Károly régi könyveket, Kálmán Lajos régi nyomtatványokat, K. Kovács Béla Gárdonyból egy kormorán madarat, Kubik János gróf Zichy Mihály levelét és régi pénzeket, Vető Zsigmond Felcsutról egy őskori bronzvesztő, egy XIV. századi kard tőrédjéket és egy harci csákványt, Rexa Dezső régi nyomtatványokat, özv. Pék Istváné egy régi poharat és könyveket, Marosi Arnold egy fehérmegyei lovas banderista képét, Tomán Antal Csórról régi gyászjelentéseket, Rácz Endre aranypézt Zenő bizanci császár korából, gróf Zichy Antal 10 drb. kelta ezüstpézt a nagyhőrcsöki leletből, Pentz Gyula Csórról egy kőszégi dob, bilincset és pénzserleget, Mattyasovszky Vilmosné régi pénzeket, Bokor Lajos régi térképeket, Lauschmann Gyula dr. Egressy Gábor képét és régi nyomtatványokat, Vastagh Gyula, Ligeti A. és Mészöly G. egy-egy vázlatrajzot adományoztak. Állami letétként érkezett Róna József „Zenelecho” c. bronz szoborcsoportja, vármegyei letét Petőfi Sándor nagy fényomatu képe, városi letét „A párisi naplopó” c. szindarab kézirata, mely Petőfi első színpadi fellépése alkalmával sugópéldányul szolgált. A múzeum vezetősége e helyen is halás köszönetet mond a szives adományokért.

— A Tarnay hangverseny közbejött akadályok miatt későbbre halasztották el.

— Nemes gyümölcsfacsemeték elosztása. Vágó Lajos, városi bizottsági tagnak sikerült a fővárosi állami faiskolából székesfehérvári polgárok részére összesen 927 darab nemes gyümölcsfacsemetét szerezni, és pedig: 148 darab szilvafát, (szilva és ringló. 122 darab cseresznyefát, 105 darab meggyfát, 92 darab őszibarackfát, 196 darab kajszinbarackfát, és 264 darab diófát. — A csemetéknek darabja mindenféle szállítási-utvarozási s kezelési költséget beleértve, 25 fillérbe kerül, — a diófa is — s így igazán kívánatos volna, ha gazdáink a sok haszontalan fűzfa-nyárfát s egyéb hasznot alig hajtó fák helyébe ilyen nemes és olcsó gyümölcsfákat ültetnének. — A gyümölcsfacsemeték előreláthatólag november hó elején fognak Székesfehérvárra érkezni, s az elosztásuk a helybeli állami faiskola telepén lesz. Az elosztás napját annak idején közölni fogjuk. Felhívjuk erre a polgártársaink figyelmét. Mulasztást követnénk el, ha egyuttal Vágó főmérnök csendes, de igazán nemes és eredményes városatyai munkásságára is fel nem hívnák a közönség figyelmét. Vágó azon városatyák közé tartozik, aki nem deklamál, nem beszél ki félközgyléseket, hanem dolgozik, fáradozik a közönség érdekében. Ilyen városatyá kell nekünk, s ilyeneket válasszunk a jövőben. Hála Istennek, most is vannak ilyenek a törvényhatóságban, de minél több lesz, annál jobb lesz.

— A villanygyár büntetése. A multkoritöbbnapos villanybotrányért a város a részvénytársaságot 1524 koronára büntette meg. Az egyesek külön indítottak kárterítési pert a gyáros ellen, amely ugyan nem lesz sok, mert a legtöbb kárt szenvedett alkalmazott ügyfélszék, nem keresi az igazát s inkább zsebreterzi a mérgeződéssel a kárt is, mintsem még a pór huzavonájának tegye ki magát.

— A járvány. Szeptember hó elején kiütött járvány még mindig elég nagy mértékben van ugyszóván a város valamennyi kerületében. Október hónap a következő megbetegedések történetek: vörheny 37, hisahagymáz 15, trachoma 1, kanyaró 9, fültömrigylob 1, ronszoló toroklob 4, hólyagos himlő 3. Ezzerint az elemi iskolák megnyitása okt. 28-án még bajosan fog megtörténni.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon jóbarátainknak és ismerőseinknek, kik hősi halált halt fiunk temetésén megjelentek, koszoru és csokor küldése által nagy bánatunkat enyhíteni igyekeztek, legköszönettel köszönetünket ez uton nyilvánítjuk. Lukács Tivadar és neje.

— Az esküdtsek őszi tárgyalásai a következők lesznek: nov. 2-án: Rezi István szándékos emberölés vétsége, 3. án Bakos János szándékos emberölés büntette. 4-én: Kis Csitári András szándékos emberölés vétsége. 5-én Almédi Sándor és társa szándékos emberölés vétsége. 8. án Zacsovits István szándékos emberölés vétsége. 9-én Huszár József gyilkosság büntette.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazonok, kik forrón szeretett férjém illetve édesatyánk elhunytá alkalmával ért mély fájdalomunkat enyhítették azzal, hogy megjelenésükkel, koszoru küldéssel részvételük kifejezését adtak, fogadják soha meg nem szűnő halás köszönetünket. Székesfehérvár 1915. okt. 22. Özv. Bürgermeister Györgyné és gyermekei.

A Székesfehérvári Kölcson Népsegélyező-Egylet elfogad hadi kölcsönjegyzéseket, s azok névértékének teljes összege erejéig nyújt kölcsönöket. Bővebb felvilágosítás az intézet helyiségében nyerhető. (Kossuth-utca.)

Szombaton és vasárnap,

október 23 és 24-én

1800 méteres filmszenzáció

A
REJTÉLYES KOPORSÓ

Bűnügyi dráma 5 felvonásban.

Főszereplő: Máriaus Bonnard.

Berlin (átv.) Flux az aviatikus.

A terem kellemesen fűtve van.

RENDEK HELYÁRAK.

Hatfőn és kedden:

Kizárólagos joggal!

A FÜRDŐZŐ

NYMPHA

dráma c. művészetből 3 felv.

EGY OKOS LEÁNY.

Vigjáték 3 felvonásban.

Az Ortfer hegyek, (hum.)

Előadások: 6, 7 és 9 órakor.

Schicht-mosás — Hadi-mosás

a legolcsóbb, legkíméletesebb és leghatásosabb mosási eljárás.

Áztassa be a ruhát „Asszonydicséret” mosókövönél oldalban néhány órára, vagy egy éjszakán át. Most pedig már csak kevés szappan — a legjobb Schicht-Szarvas szappan — szükséges még, hogy szép fehérneműt kapjunk.

Megtakarít munkát, időt, pénzt és szappant.

Öminél kitűnő szer a kezek tisztításához és surolásnál konyhában és házban.

— Mikor a hold süt, lopnom kell.
A lopás egész halmazával volt vádolva Katona Ferenc 53 éves sákvári lakos ügyét szombaton tárgyalta a királyi törvényszék. Most 9 lopásról kellett számot adnia, harmincegyért pedig már büntetve volt. Az enyveskezü öreg Katona már maga sem tudja hogyan, de mindig lop, amikor csak az alkalom kínálkozik. Pró-cseprők ugyan a bünei, de annál több, mert, mint Katona mondta a számonkérésnél, hogy amikor a hold süt, neki lopni kell. Ő már nem is tehet róla, a hold vonzza a kezét az idegen jószág felé. A törvényszék azonban nem volt hajlandó a holdnak ezen bűnrészeségét elfogadni, s Katonát 6 havi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész fellebbezett.

A Vöröskereszt ügye.

A Vöröskereszt Egylet közli a következőket:
Bilkei Ferenc a Vöröskereszt egylet választmányához a következő levelet intézte:

„A Vöröskereszt egylet tekintetes Választmányának Helyben.

A Fejérmegyei Napló folyó évi szeptember 5-iki számában „Mammon Válasz” cím alatt egy cikket írtam, a melyben reámutattam arra, hogy a katonák számarra gyűjtött élelmickek nem jutnak el rendeltetési helyükre.

Ezzel kinyilatkoztatom, hogy állításomat nem vonatkoztattam az a helybeli Vöröskereszt Egyletre.

A mennyiben cikkem által a Vöröskereszt Egyesület gyűjtését hátrányosan befolyásoltam volna ezt őszintén sajnálom és el fogok követni minden lehetőt, hogy a Vöröskereszt Egylet gyűjtését előmozdítsam.

Egyébiránt ezt már tegnap nyilatkozatomban is a legmeszebbb menőleg kijelentem.

Felhatalmazom a helybeli Vöröskereszt Egyesületet, hogy jelen nyilatkozatomat tetszése szerint felhasználhassa.

Székesfehérvár, 1915. okt. 20-án.
Bilkei Ferenc.

A választmány f. hó 20-án tartott ülésén foglalkozott ezen levéllel, és minthogy ebből kétségtelenül kitűnik, hogy a „Mammon Válasz.” című cikk nem vonatkozott a Vöröskereszt Egyletre, ennélfogva a választmány kimondja, hogy a cikk felett napirendre tér, Bilkei Ferenc ellen tett bűnvádi feljelentést, minthogy az most már tárgyalanná vált, visszavonja.

Gróf Széchényi Viktor egyleti főmegbízott helyettes hivatkozik a választmányának ez ügyben hozott korábbi határozatára, mely szerint azon esetben, ha a megindított bűnvádi eljárás során az egyesület működésére vonatkozólag választási határozott vád vagy gyanu merülne fel, úgy ezek mielőbb megállapítása végett a Vöröskereszt egylet saját kebelében vizsgálatot fog tartani. Bár Bilkei Ferenc leveléből kétségtelenül megállapítható, hogy a fent említett cikk egyáltalában nem vonatkozik a Vöröskereszt egyletre és így a kebelbeli vizsgálat elrendelésére semmiféle támpont sincsen, mégis azért, mert ő nemcsak a Hadsegélyző bizottság védnöke, hanem a Vöröskereszt egylet helybeli választmányának elnöke, etikai okokból indítványozza, hogy a Vöröskereszt egylet is — ép úgy mint a Hadsegélyző tette — a kebelbeli vizsgálatot rendelje el már csak azért

is, mert az ilyen hírlapi közleményeknek bizonyos káros hatásuk marad akkor is, ha azokat utóbb visszavonják. Ezen káros hatás megszüntetése végett kívánna a vizsgálat elrendelését.

Többen hozzászóltak e tárgyhoz és végül a választmány egyhangúlag úgy határozott, hogy mivel az évi számadások átvizsgálására már régebben felkért számvizsgáló bizottság ugyis vizsgálat tárgyává tesz az egyesület egész működését, más irányban pedig a kiküldendő bizottság sem tarthatna vizsgálatot, de meg mivel Bilkei Ferenc levélben kétséget kizárólag kijelenti, hogy a Vöröskereszt egylet meggyanúsítani nem akarta és így vád hiányában semmiféle intézkedésre sincsen szükség, ennélfogva a korábban, csak feltételelesen elhatározott vizsgálat megindítását, mint most már teljesen feleslegeset, mellözi.

PIUMEI kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
:(BARÁTOK ÉPÜLETE.) :

Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávénapypörköldel! Telefon 250.

SZÍNHÁZ.

A fürdőző Nympha. Az Apolló Színház hétfőn és kedden az új idény egyik legszebb alkotását mutatja, be melynek főszerepét Ishanna Terwin a berlini Deutsches színház tagja játssza. A darab tartalma a művész életből van merítve és legutóbb az Omniában a legnagyobb siker aratta. E mellett még egy pompás 3 felvonásos vígjáték. Egy okos leány is bemutatásra kerül.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szombaton és vasárnap, október hó 23 és 24-én

PSYLANDER-sorozat!

BECSÜLETES EMBER.

Nordisk-dráma 3 felv. Psylander legremekebb alakítása és

CSETEPÁTE

Kacagtató vigi. 3. felv.

Nagyszabásu pótmússorral.

4 előadás 3, 5, 7 és 9 órákor.

Rendes helyárak.

Hétfőn, október 25-én

TITOKZATOS VENDÉG

szenzációs detektívdráma 3 felv.

Nagyszabásu pótmússorral.

Előadások este 7 és 9 órákor.

APRÓHIRDETESEK.

Egy kemény fából való nagyobb dísznő-öl és egy kisebb kukoricagőré és egy jókarban lévő Singer-féle varógép eladó. Tudakozódní lehet Tolnai u. 6. sz.

Elegáns hölgy és leánykalapok nagy választékban vannak raktáron. Átalakítások és gyászkalapok a leg- rövidebb idő alatt készülnek. Bor-kovits Berta Megyeháztér 17. emelet, feljárát balra.

Rokkant katonák jó keresethez juthatnak. Cím a kiadóhivatalban.

Divatlapokra, képes folyóiratokra előfizetni lehet úgy számonként és elemi iskolai könyvek is kaphatók Kaufmann.Pál könyvkereskedésében Kossuth-utca 9. sz.

Irodába kezdő kisasszony felvé- tetik. „Szorgalmas jeligére” a kiadó- hivatalba küldendő az ajánlat.

Füszerezletberendezés eladó. Tu- dakozódní lehet a kiadóhivatalban.

Fizetéssel tanuló felveszek. Rud bányai posztókereskedő.

AMERIKAI HENGER- GÉPEN előállított ELSŐRENDÜ MŰLÉP

KILÓJA 6.50 K

Kapható: **POLLERMANN** méhészetében, Székesfehérvár Palya-utca 28.

Egy tisztességes, komoly, nős szolgát keresnek. Az **Apolló színházban** este 8 órákor lehet jelentkezni.

Általános Bank és Takarékpénztár r. t.
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Betéteket elfogad előnyös ka- matozás mellett. Váltókat leszámítol. Értékpapirokat vesz és elad. Sorsjegyeket csekély foglaló befizetése mellett elad s a hátralék tetszés szerinti ösz- szegben törleszhető. Kísorsolt sorjegyeket és szel-vényeket bevált. Külföldi pénznemeket vesz és elad. Tőzsdéi megbízásokat pontos- san teljesít.

LEGDIVATOSABB
lányka és női filz és tollak, virágok és bárszony kalapformák. | mindennemű díszek.

Nagy választék szőrmegarnitúrákban.
Bőrcomode és sarcipók. Katonai felszerelés kapható

Kováts Antalnál Székesfehérvár. Varoshazter. —

Hadifogoly átutalásokat
levélileg vagy sürgőnylleg leg- előnyösebben eszközölünk.
(Szerbia területére ez időszerint átutalásokat nem eszközölhetünk.)

Közgazdasági Bank és Takarékpénztár r. t.

Katonáknak: meleg-alsók, kötöttmellény és swaetter, keztyű, lábkapca, has- kötő, hósapka, csuklómelegítő és egyéb szükséges felszerelés.

Ugyszintén nagyválaszték **villany-zseblámpákból** hozzá jó villany-elemek jutányosan szerezhetők be

Gerendai Gyula
rövidáru és fehérnemű üzletében, Székesfehérvár Kossuth-utca 4. — Jó családból való ügyes fiuk tanulóknak fizetéssel felvételnek.